

"ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים" (כח, ל)

האורים והתמים היו שני שמות קדש, שהושמו בין כפלי החשן של הכהן הגדול. ויש להבין, למה שמש כל אחד מהם?

האורים, כשמן היו- שהיו מאירים. בשעה שהיה הכהן הגדול נשאל שאלה על ידי מלך או צבור, היה חוזר על השאלה בפני האורים, והיו מאירים אז אותיות מסוימות בחשן, אמנם בכך עדין לא היה די, והכהן עדין צריך היה לדעת כיצד ובאיזה סדר לצרף את האותיות שהוארו, כדי להרכיב מהן את התשובה לשאלתו. לצרף כך נזקק הכהן לתמים. לאחר שהיה הכהן מכונן בשמות הקדש של התמים, שרתה עליו רוח הקדש, שגלתה לו איך ובאיזה סדר לצרף את האותיות.

(רמב"ן)

"והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבוא את הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות" (כח, לה)

לשם מה נצטוו אהרן ללבש פצעמונים על בגדו, דבר שאף מלכים אינם נוהגים לעשות? התשובה היא כדי למנע מהמלאכים להזיקו, בבואו לכפר על ישראל בקדש הקדשים. כיצד זה ימנע?

הנה כתוב: "וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש עד צאתו" (ויקרא טז, יז). וכונת התורה במלה "אדם" שבפסוק, אינה רק לבן אנוש, בשר ודם, כי אם גם לאותם מלאכים הקרויים אדם, כנאמר עליהם (יחזקאל א י): "וידמות פניהם פני אדם". גם להם לא הותר להמציא באותה שעה באהל מועד, ואלו היו נמצאים שם עם הכהן הגדול, היו מזיקים לו מחמת קנאה והיה מת.

וכדי להזהיר את המלאכים שיצאו בטרם יבא להקנס, היה הכהן הגדול לובש את הפצעמונים, כדי שישמעו את קולם ויזדרזו לצאת מהאהל- "ולא ימות". וכן בצאתו היה נשמע קול הפצעמונים, וכך ידעו המלאכים שיכולים הם לשוב ולהקנס.

(רמב"ן ורמב"ם)

"פתוחי חתם קדש לה" (כח, לו)

אמרו חז"ל (תענית ב עמוד א) ששלישה מפתחות נמצאים בידו של הקדוש ברוך הוא, ולא מוסרם בידי שליח:

מפתח של חיה (יולדת),

מפתח של גשמים

ומפתח של תחית המתים.

ולכך רומז כאן הכתוב:

המלה "פתוחי" רומזת למפתחות. המלה "חתם" מסבירה לאלו מפתחות הכוונה. שלש אותיות המלה "חתם" הן ראשי תבות של שלש המלים: חיה תחיה מטר, שהם אותם שלשת המפתחות המזכרים.

וכיד מי נמצאים אותם מפתחות? התשובה לכך רמוזה במלים: "קדש לה' ה"- רק בידיו של הקדוש ברוך הוא, ולא בידי אחר.

(קול אליהו)

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך" (כז, כ)

מדוע נוספה כאן ו' החבור במלה "ואתה", ומדוע לא נכתב "אתה תצוה"?

נתן להסביר ולומר, שג' החבור באה לחבר את המלים "אתה תצוה", לפרשה הקודמת, פרשת תרומה. רצה מאד משה רבנו לתת גם הוא משלו תרומה חשובה למשכן, ועל כך אמר לו הקדוש ברוך הוא: הן כל רצונך בנתינת הנדבה הוא לזכות בחלק במצוה, ואם כך, אינך צריך עוד לתת. הלא כלל הוא: "גדול המעשה יותר מהעושה"- גדול חלקו של זה שגורם לאחרים לעשות מצוה, יותר מהעושה את המצוה בעצמו- ועל כן, אתה שגורמת לכל הנדיבים לתת את נדבותיהם למשכן, חלקך גדול משלהם, ונחשב לה כאילו הבאת בעצמך נדבה גדולה משל כלם.

דבר זה רמוז בג' החבור שבמלה "ואתה", המחברת אותה לפרשת תרומה, העוסקת בנדבת המשכן. לפי זה התברר פונת דברי הקדוש ברוך הוא למשה כך:

לאחר שנצטוו כלם לתת תרומה למשכן, אתה אינך צריך להצטרף על שאינך נתן משלך, שהרי "ואתה תצוה"- אתה, על ידי שהנך מצוה את כלם לתת, זוכה אתה לחלק גדול משל כלם.

"ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת, ואתה תדבר אל כל חכמי לב... ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי" (כח, ב-ג)

שני טעמים מזכרים כאן בפסוקים במצוות עשית בגדי כהנה גדלה:

(א) לכבוד ולתפארת- כדי שיראה בהם אהרן מכבד ומפאָר.

(ב) כדי "לקדשו לכהנו לי"- כדי שיהיה מלבש בגדים מקדשים לצרף עבודתו הקדושה במשכן.

ויש להסביר שהטעם הראשון נתן להמון העם, אלו האנשים המכבדים ומוקירים רק אדם שהוא הדור בלבדו. למען אנשים אלו, הצרף אהרן לבגדים שהם "לכבוד ולתפארת".

לעמת זאת, "חכמי לב" שהם המבינים בפנימיותם של דברים, להם נאמר הטעם השני, שבגדי אהרן נעשים לא רק לכבוד ותפארת, אלא בעקר מהטעם הפנימי- כדי "לקדשו לכהנו לי".

(רבי שמעון סופר) (חן טוב)

פורים
לגיל הרך

פורים מגיש ליל הרך באורה מסוימת ומרתקת.

דיסק 3 mp3 חדש!
לקרא ולמאזין מאת: חיים הופקוביץ ומבית "שנתים"

המגילה מספרת לי

כל מהות הפורים המסתוים והמסתוים מלווה באירוש מסתוים ומרתקים.

חדש!
ניתן להשיג בציפי ניילון על כל דף וכריכה חזקה ומיוחדת לעמידות ארוכת שנה

ניתן להשיג גם באידיש ובאנגלית

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי חיים יוסף דוד אזולאי (החיד"א) < יום ש"ק י"א אדר (תקס"ו)

"רואה אני כי עינים אתם ורוכבים לאט. אם תצטרפו אלינו יהיה עליכם להגביר את קצב הרכיבה, יעז ממהרים אנו להגיע למחוז חפצנו".

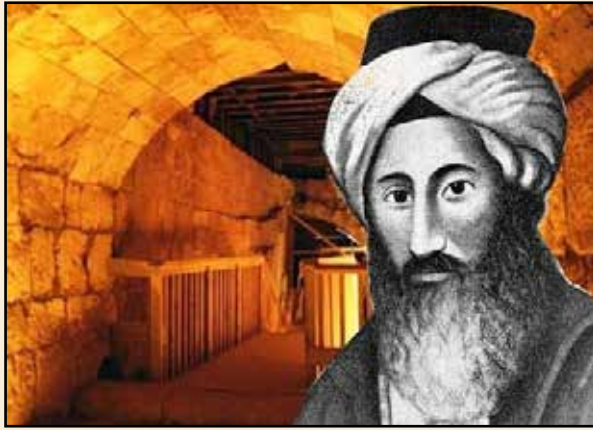
החיד"א הרהר מעט ופסק: "איננו יכולים לעמוד בתנאי זה. עייפותנו רבה. המשיכו בדרךכם ואנו נעצר כאן למנוחה קצרה בת שעתים. הקב"ה ישמרנו מפגעי המדבר"

נפרדו היהודים מאנשי השירה הקטנה, ירדו מהגמלים ועד מהרה שקעו בתרדמה עמקה.

כל הלילה ישנו, ובבקר קמו בבקלה. "ישנו זמן רב מדי" אמרו זה לזה בבצתה, "האף נשיג כעת את שירתנו?"

אך החיד"א לא אבד את שלותו: "הכל מאת ה' לטובה, כעת רעננים אנו, ויהיה לנו כח לרכיבה ממשיכת"

רכבו החיד"א ומלניו על הגמלים במשך כל היום, עד שלפנות ערב הגיעו לחניון של שירות גמלים, שם פגשו את שירתם הגדולה. "כמה טוב שבאתם, דאגנו לכם" אמרו אנשי השירה

"ולדאגה זו מה עושה?", תמהו היהודים, "הלא אתם עצמכם מאנתם לחנות במדבר בערב שבת ולהמתין לנו, ומדוע התעוררה כעת דאגתכם?"

"בליילה התנפלו שודדים על שירה קטנה שהיתה בדרך לכאן. הם שדדו את כל רכושם והרגו אותם. חישנו שמא הצטרפתם אליהם ונהרגתם גם אתם" ספר בהתרגשות מנהיג השירה.

"ברוך ה' אשר לא הסיר חסדו מאתנו", קרא החיד"א בהתלהבות, "אמנם רצו האמללים שנצטרף אליהם, אך ה' הטיל עלינו עיפות כזו שמנעה מאתנו ללכת עמם, ותחת זאת הפיל עלינו הקב"ה בחסדו תרדמה עמקה עד הבקר. כה נצלנו מן השודדים הרעים"

החיד"א כתב חיבורים חשובים רבים, כמאה במספר. בש"ס בהלכה ובדברי אגדה. יצירה ספרותית ידועה שכתב נקראת "שם הגדולים". בחבור זה מופיע תאור קצר על כ-1300 חכמים מתקופת הגאונים ועד לימיו, וכן פירוט של כ-2200 ספרים וכתבי יד שיצאו לאור במרוצת השנים. רבים משמות הספרים המוזכרים התגלו על ידו במהלך מסעותיו הרבים, מהם אף נדירים ביותר.

במהלך מסעו האחרון לטובת עניי ארץ ישראל הגיע לליוורנו שבאיטליה, ולבקשת מנהיגי הקהלה נשאר להתגורר שם, עד ליאמו האחרון.

לפני כשישים שנה העלה ארוננו מליוורנו לארץ ישראל, וכיום מקום ציינו קדש, בהר המנוחות בירושלים.

שמש מדברית חמה שלחה נגוהות אור אחרונות אל עבר דיונות חול המדבר האינסופי.

בלב המדבר, במקום ללא שם, הכינו עצמם מרן החיד"א ומלניו לקראת שבת המלכה. לצדם ישבו באפס מעשה שני השומרים הערביים אותם שכר החיד"א שייגנו עליהם מפני שודדי המדבר.

היה זה בעצומו של מסע לארצות הגולה. מסע בשליחותם של יהודי ארץ ישראל, ומטרתו לגייס כספים מנדבנים עשירים עבור החזקת מוסדות התורה בארץ הקדש, ופרנסתם של משפחות תלמידי חכמים עניים.

לא לחנם נבחר החיד"א למטרה זו. גדול בתורה היה ואיש יודע ספר. הוא ניחון כלשר דבור בפני יחיד כמו גם בפני רבים, בבחינת נאה דורש נאה מקים, ומראהו החיצוני היה מרשים ביותר.

במשך חדשים ארפים הטליל החיד"א במדבריות, בדרךים עקלקלות ומסכנות, למען השגת המטרה אליה נשלח.

היה זה בצהרי יום הששי. מנהיג השירה, שיד ערבי, סרב לבקשת החיד"א לעצור את המסע ולחנות במשך יום השבת במדבר. הוא התעקש להמשיך בדרך.

בלית ברירה החליטו החיד"א ומלניו לשבות את השבת לבדם בלב המדבר.

אך הנה, "יותר מלשמרו בני ישראל את השבת, שמרה עליהם השבת". השבת הקדושה עברה עליהם בטוב ובנעימים במרחבי החולות המדבריים. בני החבורה התפללו את תפלות השבת, סעדו יחדו את שלשת הסעודות ושרו זמירות בקול נעים כאשר החיד"א מאריך בדברי תורה נלבבים.

בצאת השבת עלו על הגמלים והזדרזו לצאת לדרך, וזאת בכדי להשיג את יתר חברי השירה. במשך כל הלילה ויום המחרת רכבו על הגמלים, ולמעט מנוחה קצרה לא פסקו מרכיבתם. אך עדין שירת הגמלים הגדולה טרם נראתה באפק.

השמש כבר עמדה בשיפולי הרקיע, והחיד"א ומלניו חשו כי עיפות רבה משתלטת על אבריהם.

לפתע נראתה שירה של גמלים מרחוק.

"אין זו שירת הגמלים הגדולה שלנו", קבעו השומרים הערביים בפסקנות, "זוהי שירה קטנה אחרת. אך אולי נציע להם להצטרף אלינו, ובכך נהיה שירה אחת גדולה. בטוח יותר ללכת במדבר בקבוצות גדולות".

מנהיג השירה הקטנה הסכים להצעת השומרים אך הודיע: